

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΣ

Πατριωτισμός είναι η άδολη αγάπη προς την Πατρίδα και η άνευ όρων ούτε ορίων αφιέρωση των Ελλήνων στην Πατρίδα. Φλεγόμενοι από τον πατριωτισμό τους κατά τους δύο προηγούμενους αιώνες οι Έλληνες πραγμάτωσαν επιτεύγματα κορυφαία διεθνώς τα οποία ουδείς στην «πεφωτισμένη Εσπερία» μπορούσε να φαντασθεί ποτέ, επειδή αντίκεινται στην καρτεσιανή Λογική και στον Ορθό Λόγο του Διαφωτισμού. Τα φαντάσθηκαν και την επέβαλαν, όμως, οι Έλληνες επειδή η κοσμοαντίληψή μας είναι υπερβατική. Αυτοθυσιάσθηκαν θαυμαστά και, παρ' ότι αυτοχειριάσθηκαν συχνά, υπερπήδησαν τρομερά εμπόδια που η κοινή Λογική θεωρεί ανυπέρβλητα.

Όταν το 1830 αναγνωρίστηκε διεθνώς το πρώτο ανεξάρτητο Κράτος, χώρα δεν υπήρχε στην πραγματικότητα. Κατά την Εθνεγερσία είχαν καταστραφεί η οικονομία και η κραταιά προεπαναστατική ναυτιλία, τα αμπέλια, οι ελαιώνες και οι οπωρώνες, χωριά, νησιά και οικογένειες. Μυριάδες τα ορφανά παιδιά και ζητιάνοι οι αγωνιστές. Οι πρώτοι ελεύθεροι Έλληνες δεν χορταίνουν το ψωμί και περιοδικά λιμοκτονούν. Όμως αισιοδοξούν και προχωρούν. Μέσα σε είκοσι μόνον χρόνια, ο πληθυσμός από 726.000 κατοίκους το 1834 ξεπερνάει το 1854 κατά 44 χιλιάδες το ένα εκατομμύριο, χωρίς καμιά προσάρτηση νέων εδαφών. Τα επόμενα 27 μόλις χρόνια η Ελλάδα προσαρτά τα Επτάνησα, τη Θεσσαλία και τη νότιο Ήπειρο μέχρι την Άρτα. Αλλά κηρύσσει εθνική πτώχευση 1893 και, παρ' όλα αυτά, το 1897 οδηγείται μόνη της στον τυχοδιωκτικό πόλεμο κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας: στρατιωτική καταστροφή και εθνική ταπείνωση. Την σώζει με βαριά λύτρα η Ευρώπη. Σύντομα, ωστόσο, το 1903-1908 ο Ελληνισμός επικρατεί κατά τον Μακεδονικό Αγώνα έναντι των Βουλγάρων στη Μακεδονία, την οποία απελευθερώνει μετά τέσσερα χρόνια.

Μακεδονομάχοι αξιωματικοί πρωτοστατούν το 1909 στο αναίμακτο στρατιωτικό κίνημα του Γουδή το οποίο κάλεσε Παράκλητο από την επαναστατημένη Κρήτη τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Οξυδερκής πολιτικός και διπλωμάτης θριάμβευσε στις εκλογές και σε σύντομο διάστημα κατέστησε ετοιμοπόλεμη την Ελλάδα. Όρισε Αρχιστράτηγο τον Διάδοχο, που το όνομά του Κωνσταντίνος εξέπεμπε ισχυρότατο εθνικό συμβολισμό. Οι δύο αυτοί ηγέτες ενέπνευσαν αυτοπεποίθηση, ενότητα και αυτοθυσία στον Λαό. Η Ώρα η Καλή.

Στις 5 Οκτωβρίου 1912 οι σύμμαχοι Βουλγαρία, Σερβία, Μαυροβούνιο και Ελλάδα κήρυξαν τον πόλεμο στην Οθωμανική Αυτοκρατορία από όλες τις πλευρές. Τότε όλοι οι σύμμαχοι και οι ξένοι επιτελείς, ακόμη και ορισμένοι Έλληνες, πίστευαν ότι η Ελλάδα δεν θα μπορούσε ποτέ να επιτύχει όσα, ωστόσο, επέτυχε. Οι ελληνικές δυνάμεις ήσαν τουλάχιστον τρεις φορές μικρότερες των βουλγαρικών και δυο φορές μικρότερες των σερβικών. Επί πλέον, για να προελάσουν στη Μακεδονία, έπρεπε να διασπάσουν τέσσερις ισχυρότατες οχυρές στενωπούς: το Σαραντάπορο, τα Στενά Ολύμπου-Πέτρας, την Καστανιά στο Βέρμιο και, προς Φλώρινα-Μοναστήρι, το Κλειδί (Κιλί Ντερβέν). Έπρεπε επίσης να διαβούν μεγάλα φυσικά εμπόδια όπως οι ποταμοί Αλιάκμων, Αξιός και Γαλλικός και ο απέραντος Βάλτος των Γιαννιτσών. Ταυτόχρονα στην Ήπειρο όφειλαν να κινηθούν σε ένα εξαιρετικά πυκνό ορεινό ανάγλυφο με βαθιές χαράδρες και αλλεπάλληλες κλεισούρες, να διαβούν ορμητικούς μικρούς ποταμούς και προ πάντων να εκπορθήσουν το τρομερό οχυρό Μπιζάνι που όλοι θεωρούσαν απόρθητο. Οι δυνάμεις των τεσσάρων συμμάχων ήσαν οι εξής:

Ελλάδα: 110.000 πεζοί, 1.000 ιππείς, 180 πυροβόλα και στόλος. Βουλγαρία: 300.000 πεζοί, 5.000 ιππείς και 720 πυροβόλα. Σερβία: 220.000 πεζοί, 3.000 ιππείς και 500 πυροβόλα. Μαυροβούνιο: 35.000 πεζοί και 130 πυροβόλα. Εναντίον τους η Οθωμανική Αυτοκρατορία

παρέταξε 340.000 πεζούς, 6.000 ιππείς, 850 κινούμενα πυροβόλα και 750 τοπομαχικά πυροβόλα φρουρίων.

Οι δύο Βαλκανικοί Πόλεμοι αποτελούν το μεγαλύτερο στρατηγικό επίτευγμα του Ελληνισμού μετά το 1821. Μέσα σε διάστημα μικρότερο των δέκα μόνον μηνών, από 5 Οκτωβρίου 1912 μέχρι 28 Ιουλίου 1913, η Ελλάδα διπλασίασε την έκτασή της, από 63.211 τετραγωνικά χιλιόμετρα σε 120.308, αύξησε τον πληθυσμό της από 2.631.952 σε 4.718.221 κατοίκους και πολλαπλασίασε τις πλουτοπαραγωγικές πηγές της. Στα ερείπια της οικονομικής και της στρατιωτικής καταστροφής της, το 1893 και το 1897, επετέλεσε ένα απίστευτο, μα πραγματικό θαύμα.

Αυτό το δίδαγμα και το μήνυμα εκπέμπει η Ιστορία σήμερα στους χαλεπούς καιρούς μας. Εμπνέει υπερηφάνεια και εθνική αυτοπεποίθηση. Φανερώνει ότι, μέσα σε ελάχιστο, αλλά πυκνό ιστορικό Χρόνο, το Έθνος των Ελλήνων μπορεί πάλι τώρα να υπερβεί την εθνική χρεοκοπία, να εξέλθει από την ταπείνωση και να επιτύχει πάλι ένα θαύμα. Αρκεί να το πιστέψει, να ενωθεί και να αγωνισθεί σε όλα τα επίπεδα –Λαού και ιδίως ηγεσίας. «Ναι, αλλά τώρα μας πνίγουν τα χρέη» –αντιτείνουν κάποιοι.

Η Ιστορία, όμως, διαφωνεί. Πιστοποιεί ότι ανέκαθεν τα δάνεια και τα χρέη πνίγουν τη χώρα αλλά ουδέποτε καθήλωσαν τους ελεύθερους Έλληνες όπως τώρα. Μεταξύ 1832-1893 το Δημόσιο Χρέος αυξάνεται από 70 σε 640 εκατομμύρια χρυσά φράγκα. Το 1885 η Ελλάδα κηρύσσει πτώχευση και το 1897 υποβάλλεται στον αποικιακό Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο που δημεύει τους εθνικούς πόρους. Το 1920-1921 αδυνατεί να δανεισθεί για να χρηματοδοτήσει τη Μικρασιατική Εκστρατεία. Έτσι υποτιμά τη Δραχμή τρεις φορές δραματικά και το 1922 κατά 50%. Το 1932 πτωχεύει εκ νέου. Το 1944, μετά από σκληρή εχθρική κατοχή, η δραχμή είχε εξανεμισθεί, τα αποθέματα της Τραπέζης της Ελλάδος είχαν λεηλατηθεί, ο πληθυσμός είχε δεκατισθεί και η χώρα είχε καταστραφεί. Την εθνική καταστροφή ολοκληρώνει ο Εμφύλιος Πόλεμος. Παρ' όλα αυτά, χάρις στον δημιουργικό πατριωτισμό των Ελλήνων, η Ελλάδα αναπτύσσεται, αυξάνει τον πληθυσμό της, παρατάσσει πολεμική δύναμη πολύ μεγαλύτερη από το μέγεθός της και συνεχώς μεγαλώνει! Σήμερα η Ελλάδα, παρά τις οφθαλμοφανείς αδυναμίες της και τις αδικαιολόγητα χαμένες μεγάλες ευκαιρίες της, παραμένει μακράν το πλουσιότερο, δημοκρατικότερο, αρτιότερο και ομοιογενέστερο Κράτος των Βαλκανίων, όπου ζουν 1,5 εκατομμύριο ξένοι μετανάστες και πάνω από 10 εκατομμύρια Έλληνες. Τι χρειαζόμαστε τώρα για να τραβήξουμε ξανά μπροστά και να ζαβώσουμε τον Κόσμο ακόμη μια φορά;

Μετά τον θρίαμβο των Βαλκανικών Πολέμων ο Ίων Δραγούμης γράφει το 1913:¹

«Ο Έλληνας μόλις νίκησε (και θα μπορούσε να νικήση καλύτερα και πιο τελειωτικά, αν δεν τον βάραινε η απιστία των μορφωμένων, που του έψελνε σε όλους τους τόνους την αναξιοσύνη του) άνοιξε τα μάτια του, τα έτριψε και είδε, σα μαγευτικό φως, πως αυτά που του έψελναν οι βραχυμάνες του Γένους, ήταν μια μεγάλη βλακεία και το Έθνος είναι ζωντανό. Ήταν το ξέσπασμα την εθνικής αλήθειας και της πίστης στη μεγαλοσύνη της Φυλής. Αυτή η πίστη και το όραμα της εθνικής αλήθειας έκανε τον πόλεμο και όχι τα συμφέροντα της χαμηλοβλεπούσας πολιτικής του Ελλαδικού Κράτους. Αποδείχθηκε με τον πόλεμο αυτό πως η αλήθεια είναι όχι η ελλαδική κρατική πραγματικότητα αλλά το Ελληνικό Έθνος.»

Σύντομα οι Έλληνες επιβεβαίωσαν τον Εθναπόστολο με το νέο Έπος 1940-1941.

N. I. Μέρτζος

¹ Ίωνος Δραγούμη, *Ελληνικός Πολιτισμός* Αθήνα 1913.